

ATIPIK MIKROFLORA ETIOLOGIYALI O'TKIR OBSTRUKTIV BRONXITLAR: ZAMONAVIY MUAMMOLARGA QARASHLAR

Nurmatova Maftuna Abdunabiyevna

SamDTUIBX Klinikasi vrach laboranti

Samarqand, O'zbekiston

O'tgan asrning o'rtalaridan boshlab atipik qo'zg'atuvchilari deb ataladigan qo'zg'atuvchilar - mikoplazma va xlamidiya asosiy patogenlardan biri hisoblanib kelmoqda. "Atipik" atamasi dastlab pulmonologiyada paydo bo'lgan va keyinchalik tibbiyotning boshqa sohalarida ildiz otgan. Ular penitsillin antibiotiklari bilan an'anaviy davolanishga yaroqsiz bo'lgan odatiy klinik alomatlarisiz (kam klinik, rentgenologik, auskultativ va laborator parametrlar bilan) aniqlanadigan kasalliklar edi [3,4,5].

Kalit so'zlar: *atipik microflora, mikoplazma, xlamidiya, embrion, o'tkir obstruktiv bronxit;*

Yuqumli kasalliklarni o'rganishda patogenlarni ajratish bo'yicha ko'plab urinishlar va turli xil hayvonlar va embrionlarni yuqtirish bo'yicha tajribalar hamda ma'lum ommaviy emlashlar ham ma'lum rol o'ynadi, bu esa ijobiy natija bermadi. Shu sababli, ushbu patogenlarning virusli tabiati haqidagi taxmin juda to'g'ri deb hisoblana boshladi. Ammo ma'lumotlar to'planib borganligi sababli ularning tuzilishi, morfologiyasi va patogenlik omillari aniqlandi, taksonomik tuzilishi o'rganildi, kasallikning klinik kechish variantlari va davolash tamoyillari o'rganildi [1,2,6,7,8].

Ushbu kasalliklarga birinchi navbatda xlamidiya, mikoplazmoz, legionellyoz, pnevmokistoz kiritilgandi. Shuning uchun to'plangan ilmiy ma'lumotlar bilan bog'liq holda "atipik" atamasi endi asta-sekinlik bilan o'tmishda ishlatilgan terming aylanib bormoqda. Hozirgi vaqtga kelib bu infektsiyalar o'ziga xos xususiyatlarga va odatdagi klinik ko'rinishga ega bo'lishni boshladi. "Atipik" infektsiyalarni o'rganish birinchi navbatda xlamidiya va mikoplazma bilan boshlanganligi sababli, bugungi kunda juda katta klinik tajriba to'planganligi, ularni tashxislash va davolashning asosiy bosqichlari ta'kidlangan [9,10,11,12].

Ikkala patogen ham hujayra ichi patogeni bo'lib, o'tgan yillarda ular urogenital trakti, shuningdek yuqori va pastki nafas yo'llarini zararlashi bilan harakterlanardi. Bugungi kunda xlamidial va mikoplazma infektsiyalari pnevmoniya qo'zg'atuvchilari spektrida pnevmokokkdan keyin ikkinchi va uchinchi o'rinlarni egalladi, hamda surunkali tus olishda (74%) va o'lim bilan yakun topishda (12,9%) ni tashkil etib kelmoqda. So'nggi 50 yil ichida nafaqat kattalar, balkim bolalarda xam xlamidial va mikoplazma infektsiyalarini o'rganishda katta tajriba to'plandi [13,14,15,16].

Hozirgi kunda ham xlamidiozlar eng keng tarqalgan yuqumli kasalliklardan biri bo'lib qolmoqda. Shunday qilib, Germaniya va AQSh kabi gullab-yashnagan mamlakatlarning fikriga ko'ra, xlamidiya infektsiyasining har yili 3-4 va 0,3 million mos holda yangi klinik ko'rinadigan holatlari kasallikning asimptomatik shakllarini hisobga olmagan holda ro'yxatga olinadi. Shu kabi populyatsion tadqiqotlar bir qator mamlakatlarda (Yaponiya, Daniya, Germaniya, Finlyandiya) mikoplazma infektsiyasiga nisbatan o'tkazilgan. Nafas olish yo'llari kasalliklari orasida mikoplazma infektsiyasining ulushi 4,9 dan 67% ni tashkil qiladi [17,18,19,20].

Kasallikning yuqori uchrash chastotasi yosh bolalar va 65 yoshdan oshgan immunitet tanqisligi bo'lgan odamlarda kuzatiladi.

Bolalarda nafas olish yo'llari kasalliklarining zamonaviy dasturini ishlab chiqqan mahalliy mutaxassislarning fikriga qo'shilishimiz kerak, ammo mamlakatimizda xam, Rossiyada ham, chet ellarda ham hujayra ichidagi etiologik ahamiyatga ega patogenlar bo'lgan nafas olish yo'llari kasalliklarining chastotasini baholash uchun epidemiologik ma'lumotlar hali ham etarli emas. Sog'lom katta yoshdagi odamlarda xlamidiya bilan kasallanish darajasi 8-10%, mikoplazma - 2-6% orasida ekanligi tan olinishi kerak. Yuqumli kasalliklarning rivojlanish ehtimoli noqulay ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlarda 2-3 baravar ko'payadi, oilada patogenning aylanishi va ularning qaytalanishida 4-5 baravar ko'payishi ahamiyatga ega [21,22].

O'pka-bronx patologiyasi bo'lgan bolalarda xlamidial va mikoplazma infektsiyalarining tarqalishi sezilarli darajada farq qiladi (6,2 dan 50% gacha). Ushbu infektsiyalar hozirgi kunda birinchi navbatda bolalardagi nafas olish kasalliklari shakllarining rivojlanishi bilan bog'liq (o'tkir respirator kasalliklar - o'tkir nafas yo'llari infektsiyalari, krup, bronxo-obstruktiv sindrom, pnevmoniya va bronxial astma) [23,24].

Xlamidial-mikoplazma infektsiyasining aralash variantlari funktsional buzilishlarida (vegetativ distoniya sindromi, o't qopchasi diskineziyasi, vertebrobasilar etishmovchiligi va boshqalar) nafas olish kasalliklarining og'ir shakllarini (destruktiv va plevropnevmoniya) rivojlanishi bilan tavsiflanadi. Adabiyotlarda hujayra ichidagi infektsiyalardan o'lim haqida deyarli ma'lumot keltirilmagan.

Adabiyotlar

1. Abduhakimov B. A. et al. Bolalar va o'smirlarda birlamchi tuberkulyozning o'ziga xos kechish xususiyatlari va klinik-laboratoriya usullari //Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi. – 2024. – T. 32. – №. 3. – C. 139-143.
2. Бердиярова Ш. Ш. и др. Клинико-лабораторная диагностика фолиевой кислотодефицитной анемии //TADQIQOTLAR. UZ. – 2024. – T. 49. – №. 3. – C. 46-53.

3. Umarova T. A., Kudratova Z. E., Axmadova P. Role of conditionally pathogenic microflora in human life activities //Web of Medicine: Journal of Medicine, Practice and Nursing. – 2024. – T. 2. – №. 11. – С. 29-32.
4. Muhamadiyeva L. A., Kudratova Z. E., Sirojeddinova S. Pastki nafas yo'llari patologiyasining rivojlanishida atipik mikrofloraning roli va zamonaviy diagnostikasi //Tadqiqotlar. Uz. – 2024. – T. 37. – №. 3. – С. 135-139.
5. Umarova T. A., Kudratova Z. E., Norboyeva F. Modern aspects of etiology and epidemiology of giardias //Web of Medicine: Journal of Medicine, Practice and Nursing. – 2024. – T. 2. – №. 11. – С. 25-28.
6. Isomadinova L. K., Daminov F. A. Glomerulonefrit kasalligida sitokinlar ahamiyati //Journal of new century innovations. – 2024. – T. 49. – №. 2. – С. 117-120.
7. Umarova T. A., Kudratova Z. E., Maxmudova H. Mechanisms of infection by echinococcosis //Web of Medicine: Journal of Medicine, Practice and Nursing. – 2024. – T. 2. – №. 11. – С. 18-21.
8. ДАМИНОВ Ф. А., ИСОМАДИНОВА Л. К., РАШИДОВ А. Этиопатогенетические и клинико-лабораторные особенности сальмонеллеоза //TADQIQOTLAR. UZ. – 2024. – T. 49. – №. 3. – С. 61-67.
9. Umarova T. A., Kudratova Z. E., Baxromova M. Autoimmune diseases: new solutions in modern laboratory diagnostics //International Conference on Modern Science and Scientific Studies. – 2024. – С. 78-81.
10. Бердиярова Ш. Ш. и др. Узловой зоб и его клинико-лабораторная диагностика //TADQIQOTLAR. UZ. – 2024. – T. 49. – №. 3. – С. 38-45.
11. Umarova T. A., Kudratova Z. E., Muhsinovna R. M. The main purpose of laboratory diagnosis in rheumatic diseases //International Conference on Modern Science and Scientific Studies. – 2024. – С. 82-85.
12. Umarova T. A., Kudratova Z. E., Ruxshona X. Contemporary concepts of chronic pancryatitis //International Conference on Modern Science and Scientific Studies. – 2024. – С. 11-15.
13. Хамидов З. З., Амонова Г. У., Исаев Х. Ж. Некоторые аспекты патоморфологии неспецифических язвенных колитов //Молодежь и медицинская наука в XXI веке. – 2019. – С. 76-76.
14. Umarova T. A., Kudratova Z. E., Muminova G. Instrumental diagnostic studies in chronic pancreatitis //International Conference on Modern Science and Scientific Studies. – 2024. – С. 16-20.
15. Атамурадовна М.Л., Рустамовна Р.Г., Эркиновна К.З. Роль современных биомаркеров в изучении различных поражений головного мозга //Достижения науки и образования. – 2020. – №. 10 (64). – С. 88-90.

16. Рустамова Г. Р., Мухамадиева Л. А. Современные аспекты клинико-лабораторных методов исследования острой ревматической лихорадки //International scientific review. – 2020. – №. LXVI. – С. 106-110.
17. Кудратова З.Е. и др. Роль цитокиновой регуляции при обструктивном синдроме атипичного генеза у детей // Анналы Румынского общества клеточной биологии. – 2021. – Т. 25. – №. 1. – С. 6279-6291.
18. Erkinovna K. Z. et al. Bronchial obstruction syndrome in young children with respiratory infections of different etiology: features of clinical manifestations and immune response //Проблемы науки. – 2021. – №. 1 (60). – С. 60-62.
19. Кудратова З.Е. и др. Хламидийные инфекции (внутриклеточная инфекция) в развитии бронхита // TJE-Tematics journal of Education ISSN. – 2021. – С. 2249-9822.
20. Kudratova Z. E. et al. Principles of therapy of chlamydial and mycoplasma infections at the present stage //Вопросы науки и образования. – 2021. – №. 28 (153). – С. 23-26.
21. Rustamova G. R., Kudratova Z. E. CHRONIC ENDOMETRITIS OLD ISSUES NEW POSSIBILITIES //Western European Journal of Medicine and Medical Science. – 2024. – Т. 2. – №. 5. – С. 12-14.
22. Erkinovna K. Z., Rustamovna R. G., Suratovna H. F. LABORATORY MARKERS OF PERINATAL HYPOXIC DAMAGE TO THE CENTRAL NERVOUS SYSTEM IN NEWBORNS //Наука, техника и образование. – 2020. – №. 10 (74). – С. 102-104.
23. Mukhamadiev L. A., Rustamova G. R., Kudratova Z. E. IMMEDIATE RESULTS OF COMPLEX TREATMENT OF CHILDREN WITH CHRONIC TONSILLITIS AND CHRONIC ADENOIDITIS ASSOCIATED WITH CMV AND EBV //Western European Journal of Medicine and Medical Science. – 2024. – Т. 2. – №. 5. – С. 20-24.
24. Umarova T. A., Kudratova Z. E., Norxujayeva A. Etiopathogenesis and modern laboratory diagnosis of prostatitis //International Conference on Modern Science and Scientific Studies. – 2024. – С. 6-10.